

kojem je konačne obrise, ma kako još grube, svojim istraživanjima lingvistike vizualnoga, nedavno zacrtao Neil Cohn. Svaki festival koji želi, dakle, donijeti trajnu korist stripu mora činiti upravo ono što *CRŠ* radikalno odbija. Mora njegovo čitanje izdići na višu razinu, organizirati predavanja koja će tu razinu masovno promicati i postići da se, kao realizacija vizualnoga jezika, strip u knjižarama i bibliotekama pojavljuje hrbat uz hrbat s realizacijama verbalnog jezika. Mora, napokon, naučiti razliko-

vati (odavno zastarjelu) podjelu umjetnosti na visoku i nisku od one (vječno aktualne) na dobru i lošu. Umjesto oslanjanja na jednu getoiziranu supkulturu, mora pokazati što umjetničke realizacije vizualnoga jezika mogu ponuditi čitavom društvu. U tom je smislu ovih deset godina *CRŠ*-a, unatoč evidentnom entuzijazmu, bilo doba nemarnih žetvi, koje nisu hranile nikoga, već su jedino pothranjivale određene teorijski zastarjele, tržišno neisplative, a dugoročno gledano čak i opasne koncepcije.

Ivana Haničar Buljan

JOŠ JEDAN TIHI ODLAZAK

Vila Filipčić, Sveti Duh 117, Zagreb
(1936.-2007.)

Umjesto pohvale primjerene obnove jedne kuće, djela iz 30-ih godina 20. stoljeća - vjerojatno najsvjetlijeg razdoblja arhitekture u Hrvatskoj - koja je posljednjih deset godina nebrihom propadala, donosimo vijest kako je drvena vila Filipčić na Svetom Duhu 117 u Zagrebu ovih dana konačno srušena.

Jednokatnu vilu "L" tlocrtnog oblika projektirao je Drago Ibler s Dragom Galićem 1936. godine za drvnog industrijalca Dragu Filipčića. Vila je bila prikazana na Znanstvenoj izložbi na Zagrebačkom zboru uz ovaj popratni tekst: "...Ta zgrada je jedan model, iz kojeg se može lijepo vidjeti kako se dadu za siromašnije odnosno ekonomski slabije građane sagraditi higijenske i zdrave nastambe, a za mnogo ma-

nje novaca". Filipčić ju je potom, vjerojatno želeći svojim primjerom potaknuti primjenu tip-

skog modela, preselio na svoju parcelu i u njoj živio. Montažnom konstrukcijom i oblogama od drveta, odmjereno dimenzioniranim i funkcionalno komponiranim unutarnjim prostorima s terasama i velikim otvorima orijentiranim prema prirodi predstavljala je materijalizaciju svih principa moderne arhitekture. Smještena na južnim obroncima Medvednice na vrlo lijepoj parceli bila je okružena vrtom sa stablima i ukrasnim grmljem, produžetkom ugodnog stanovanja, sastavnim dijelom ambijentalne vrijednosti zelenog pojasa sjevernog dijela grada. Okoliš je propadao zajedno s kućom te je naposljetku iskrčen do posljednje travke. Iza ograde gradilišta danas možemo vidjeti samo građevinske strojeve koji će ondje

vjerojatno izgraditi "urbanu vilu", a prostor ispred nje pretvoriti u parkiralište.

Pravno gledano, vlasnik je vilu slobodno mogao srušiti jer nije bila upisana u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske niti je bila u zoni Povijesne urbane cjeline Grada Zagreba. Nameću se pitanja zašto ta kuća nije bila pojedinačno zaštićena premda je neko vrijeme imala preventivnu zaštitu i kakva je uopće svijest građanstva o kvaliteti arhitekture prošlih vremena? Ne ulazeći ovom prilikom u raspravu što je uzrok takvim sve češćim pojavama u Zagrebu, ipak želimo potaknuti na razmišljanje o našoj ulozi i utjecaju u osvještavanju javnosti o vrijednostima arhitektonske baštine.

Vila Filipčić, pogled s ulične strane, snimio: Zlatko Kalle, 1983.